

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/337
KARAR NO : 2021/347
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın u radı ı hasar bedelini ödeyen sigorta irketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtı ı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : Unico Sigorta A. .
Vekili : Av. M. .
Davalı : Ankara Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili sigorta irketi tarafından sigortalı 34 ...5627 plakalı aracın 18/09/2018 tarihinde Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, 1953 Caddeyi takiben 1954 Cadde istikametine seyri sırasında, 1949 cadde kav a nı geçmi ve orta refüj çalı ması yapılmı olan ancak çalı maya ili kin uyarıcı bir i aret levha vs. bulunmayan yolda asfalt zeminden 20 cm derinli i bulunan çukura çarparak a ır hasara u radı ını, kazanın meydana geldi i yolun bakımından davalı Büyük ehir Belediyesinin sorumlu oldu unu, yol üzerinde olu an çukur konusunda hiçbir önlem alınmadı ını ya da uyarıcı tabela konulmadı ını, kasko poliçesi kapsamında meydana gelen hasara istinaden 13/11/2018 tarihinde 23.527,50 TL, 29/11/2018 tarihinde 3.772,50 TL olmak üzere toplam 27.300 TL hasar tazminatı ödendi ini ifade ederek; fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydı ile 27.300 TL'nin, 29/11/2018 tarihinden itibaren i leyecek avans faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 7.Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/09/2019 tarihli ve E.2019/561, K.2019/438 sayılı kararı ile,** uyu mazlı ın idari yargı yerlerinde görülmesi gerekti inden bahisle, yargı yolu caiz olmadı ndan davanın usulden reddine karar verilmi tir. Kararın ilgili kısımları öyledir:

" ...Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan Büyük ehir Belediyesi, kamu hizmeti sırasında verdi i zararlardan dolayı özel hukuk hüükümlerine tabi de ildir. Hizmet kusurundan dolayı açılan davaların dari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2.maddesi uyarınca tam yargı davası olarak ikame edilmesi gerekmektedir. Yargı yolu kuralları kamu düzenine ili kin olup, mahkemece kendili inden dikkate alınması zorunludur. Esasen 2918 Sayılı KTK'nun hukuki sorumlulu a ili kin 85. ve devamı maddelerinde araç i letenin

sorumlulu u düzenlenmi olup, idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan sorumlulu u bu yasa kapsamı dı nda tutulmu tur. (17 HD 22.01.2015 tarih ve Esas:2014/24191, Karar:2015/755; 17 HD 25.01.2015 tarih ve Esas:2015/10854, Karar:2016/830)"

3. Bu karara kar ı istinaf isteminde bulunulması üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesinin 10/03/2021 tarihli ve E.2021/410, K.2021/374 sayılı kararı ile, davacı vekilinin istinaf ba vurusunun HMK'nın 353/(1)-b.1 maddesi gere ince esastan reddine HMK'nın 362. maddesi gere ince kesin olarak karar verilmi tir.

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tir.

B. dari Yargıda

5. Ankara 4. dare Mahkemesinin 27/04/2021 tarihli ve E.2021/641 sayılı kararı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesi hükmüne; ayrıca 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birli iyle reddetti i 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verildikten sonra; Mahkemelerinin görevsizli ine, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için i bu dosya ile birlikte Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/561 esas sayılı dava dosyasının Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosyanın incelemesinin bu konuda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmeye kadar ertelenmesine karar verilmi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"Bu durumda. Yukarıda açıklanan nedenler ve 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalannm görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; trafik kazası nedeniyle sigorta irketinin sigortalıya ödedi i araç bedelinin davalı idarenin kusur nedeniyle tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tir.

Nitekim Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunun 26.02.2020 gün ve E:2019/3395, K:2020/468 sayılı kararı ve adli ve idari yargı kolları arasındaki görev uyu mazlıklarını çözmekle görevli Anayasal kurum olan Uyu mazlık Mahkemesi'nin 2918 sayılı Yasa'nın 110. maddesinin yürürlü e girdi i 19.01.2011 tarihinden itibaren benzer uyu mazlıklarda istikrarlı olarak verdi i kararlarda, adli yargının görevli oldu una i aret edilmekte ve Uyu mazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 13.05.2013 tarih ve E:2013/710, K:-2013/816, 13.05.2013 E:2012/723, K;2013/828 sayılı, 20/04/2018 tarih ve E;2018/232, K;2018/263, 24/09/2018 tarih ve E:2018/551, K:2018/486, 22/10/2018 tarih ve E:2018/700, K:2018/676, 22/10/2018 tarih ve E:2018/529, K:2018/613, 26/11/2018 tarih ve E:2018/736, K;2018/738, 26/11/2018 tarih ve E:2018/600, K:2018/758, 20/04/2018 tarih ve E:2018/235, K:2018/222 sayılı kararları da bu do rultudadır."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; “Kapsam” ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu kanunun karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

7. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı klı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u ifade edilmi tir.

8. 2918 sayılı Kanun'un “Karayolu trafik güvenli i” ba lıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu ların, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmi tir.

9. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesi öyledir:

“ leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dahil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilice i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”

10. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi öyledir:

“Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz”

B. Yargı Kararları

11. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı öyledir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tir. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı ın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı ın çözümü, haklı neden ve

kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı mın esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Ta kın ÇEL K'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, davacı irketin sigortalamı oldu u aracın kaza yapmasında davalı idarenin kusuru bulundu undan bahisle, sigortalıya ödenen hasar bedelinin, faiziyle birlikte, davalı idareden rücuen tazmini istemiyle açılmış tır.

15. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, *11.paragrafta* belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir.

16. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “*Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

17. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 4. dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/09/2019 tarihli ve E.2019/561, K.2019/438 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Ankara 4. dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/09/2019 tarihli ve E.2019/561, K.2019/438 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR ÖYÜ

İdarenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliği için sağlanan hizmetlerde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletiminin hukuki sorumluluğundan dolayı, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karârında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 07/06/2021

Üye
Ahmet ARSLAN